

grata subit animum beneficiorum recordatio fratrum Dragonettiorum Aquilanorum, a quibus habui Antinoriana, Udalrici Valiae Teramensis, qui mihi exhibuit Melchioriana, praeclari senis Bartholomaei Borghesii qui utendum concessit Brocchii itinerarium, denique Ottonis Iahnii mei cui debeo Kellermanniana. Haec enim schediasmata composita et coniuncta fecerunt, ut vel in editione priore Marsa epigrammata et augere satis et emendare liceret, cum ipse lacum Fucinum eo tempore adire non potuerim.

XV. Andreas DI PIETRO canonicus Pescinensis in commentarios *sulle principali antichità Marsicane* (Aquilae 1869. 8. pp. 70) et *agglomerazioni delle popolazioni attuali della diocesi dei Marsi* (Avezzani 1869 pp. 320; *continuazione e fine* Avezzani 1873 pp. 80) perpaucas inscriptiones antiquas rettulit.

XVI. Ioh. Franciscus CIPRIANI (*marmi Albensi* n. 1—17) et Horatius MATTEI (*appendice ai marmi Albensi* n. 1—22) Avezzanenses per a. 1869—1874 titulos nuper repertos et ephemeridi cuidam inseruerunt et seorsum singulis foliis ediderunt. Exempli proba sunt et accurata. Iisdem praeterea potissimum debetur, quod tituli Albenses plerique iam servantur in curia publice propositi. Denique Matteius me peregrinantem et comiter excepit et ope consilioque multis modis adiuvit.

XVII. E. FERNIQUE quem nuper edidit libellum *inscriptions inédites du pays des Marses* (Parisiis 1879. 8. pp. 26), eo continentur tituli Marsi nonaginta unus plerique ab ipso auctore descripti bona fide, sed imperite. Mihi sylloge parum profuit; nam paucis exceptis eosdem titulos ego quoque ex saxis exceperam.

LXXX. CERFENNIA (*Coll' Armeno*).

Cerfenniam praeter titulum miliarium viae Claudiae Valeriae infra edendum inter miliarios et itineraria (vide p. 204) rerum scriptores quoque nominare videntur. Nam *Σερηνία* Diodori 20, 90, *Cesenna* Livii 9, 44, quam a. u. c. 449 Romani dicuntur a Samnitibus recepisse una cum Sora et Arpino oppidis Volscorum, fortasse non alia est, cum annales alio quoque loco (Liv. 4, 57, 7) Volscorum agrum ad lacum Fucinum usque proferant. 'Cerfenniae', Holstenius (adn. ad Cluverium p. 153), ait, 'clarissima apparent vestigia prope collem Armellum, murorum scilicet vestigia et aquaeductus subterraneus maximus ex proximo monte eo perductus; tum vero ecclesia S. Felicitatis, quam bullae veteres in *Cerfenna* commemorant, nunc ad collem Armellum extat'. Bullam intellegi Paschalis II, qua definitur dioecesis Marsicana (Ughelli Ital. sacr. ed. 2 t. 1 p. 893), et ecclesiam eam S. Felicitatis in Cerfenna vere esse prope Collarmenum scripsit ad me Horatius Mattei. Ex miliario denique supra citato cum appareat Cerfennia ad Ostia Aterni numerata esse m. p. XLV, ei numerationi spatium quod intercedit inter Collarmenum et Pescaram

recte respondet. Itaque quamquam Peutingerana Corfenniam collocat loco longe diverso, scilicet septimo a Marruvio lapide Corfinium versus, extra dubium est eam fuisse ibi ubi est Collarmeno. Viam Valeriam cum primum instituta est terminum habuisse ad Albam cum probabile sit, postea ab Alba prolata sit necesse est Marruvium, ibique finiebat aetate imperatoria incipiente teste Strabone 5, 3, 9 p. 237: ἡ Οὐαλερία . . . ἀφορίζουσα . . . τὰ πρὸς τῇ Σαβίνῃ μέχρι Μαρσῶν, neque obstat quod idem ait paullo post c. 11 p. 238 Valeria via iri ἐπὶ Μάρσους καὶ Κορφίνιον. Ad Valeriam eam Claudius imperator alteram viam Claudiam Valeriam ita adiunxit, ut ad mansionem termino, id est Marruvio, proximam Cerfenniam diverticulum faceret; haec autem via montibus superatis per callem Aterni ad ostia eius pergens ut rigore plane diversa, ita ipsius Valeriae nequaquam pars habita est. — Tituli inventi Collarmeni et in reliquo agro inter Celanum et Pescinam, item Celani numero pauci sunt nec quicquam habent quod non sit mere privatum.

3649 in agro Celanensi in contrada la Stanga presso la via di circovallazione nel muro di una cinta di peschiera del Sig. Giuliano Carusi, vicino al casotto n. 7.

ER · SCATONI · III · VIRO
tribu NO · MILITVM · IN ·
legio NIS · III · MACEDON ·
DESIGNATO
5 PRIMA · MATER

Antonius Bonaldi Celanensis, Lud. Colantino Pescinensis, Hor. Mattei Avezzanensis miserunt descriptam.

3650 [= 5641] rep. 1822 m. Nov. in loco dicto *le Macerine* in agro vici Cerchio (prope Collarmeno) MELCH. ex testimonio Restae. Deinde Avezzani in hortis Restae VALIA BRUNN. Inde venit in museum. — Repertam esse a. 1814 Aschii (prope Pescinam) et extare ibi in aedibus de Ioriis scribit MELCH. (altero loco).

D · M · S
C · ALBI
O · TORQ
VATO · RE
5 D E M T O
RI · OPERIS
C · ALBIVS
TORQVAT
VS · B · M · P

Recognovi post Brunnium. Misit Valia ediditque in litteris ad Kestnerum n. 9; e schedis Carlii Ambrosch Kellermanno descripsit; Melchiori refert bis. Henzen 7273.

3651 rep. in agro Celani, extat apud canonicum Franc. Ciccotti.

D · M · S
NAEVIAE PI
AECVSAE · F
LIX · VIL · Et
5 FAMILIA
DE FVND
FAVILL
NIANO
CONIUGI
10 OPTIMAE
P

Tomassetius misit Marinio cod. Vat. 9134 f. 279.

2 seq. PI | AECVSAE · F | LIX VILF. | FAMILI. | DE FVND. | FAVILL. | NIANO. | traditur.

3652 [= 5665] rep. Porciani m. Febr. a. 1823, nunc Celani in aedibus Venditti.

D · M · S
sucCESSO · C · IVI. . . .
.. IANI · SER · ACTori
helPIS · EIVSD · CONtu
5 gi BENE · MERENTI
cuM · QVO · VIXIT · A · VI
M · VIII · D · IIII
P

Melchiori ms. schedaeque aliae mihi exhibitae a Valia; vidit Garruccius.

3 IANI Garr., LANI Val., ANI Melch. — SER · CAC Val. — 5 BENE Melch., VBENT Val., X · BENE Garr. — 6 A · VI Garr., A. . . Melch. Val.

3653 [= 5523] Collarmeni.

D · M
T · FIDIO
MO · QVI · VIX · ANN
LXXII · MEN · III
5 FIDIVS · FAVSTVS
NEPOTI · PISSIM
O · BENEMERENTI
P

Phoebonius in hist. p. 270, a quo pendent Corsignani R. M. 1, 652, Mur. 1463, 2 e Corsignano, 1502, 9 e Phoebonio; neque aliunde puto fluxisse typum Mur. 1483, 8 a Como.

Sequitur Phoebonium, nisi quod in 4. 5. 6. 7 puncta addidi et 2 correxi FIDIO pro TIDIO. — Mur. 1483 sic dedit: D · M | MONIMO · QVI · VIXIT · ANN | LXXII · MENS · III | FIDIVS · FAVST | NEPOTI · PISS | BENEMER · P